

Nota informativă

**la proiectul hotărîrii de Guvern cu privire la modificarea și completarea
Hotărîrii Guvernului nr.738 din 20 iunie 2008
pentru aprobarea Nomenclatorului și tarifelor la serviciile prestate de către
Serviciul Stare Civilă și oficiile stare civilă, precum și a Regulamentului cu
privire la modul de formare și direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale**

Numele inițiatorului și a autorului, precum și a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărîrii de Guvern cu privire la modificarea și completarea Hotărîrii Guvernului nr.738 din 20 iunie 2008, pentru aprobarea Nomenclatorului și tarifelor la serviciile prestate de către Serviciul Stare Civilă și oficiile stare civilă, precum și a Regulamentului cu privire la modul de formare și direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale, este elaborat de către Ministerul Justiției în comun cu Serviciul Stare Civilă.

Scopul și obiectivele urmărite prin adoptarea actului normativ

Proiectul hotărîrii de Guvern cu privire la modificarea și completarea Hotărîrii Guvernului nr.738 din 20 iunie 2008 este elaborat în scopul reglementării unor noi servicii prestate de Serviciul Stare Civilă și oficiile stare civilă, precum și a unor noi termene de examinare a cererilor în regim de urgență, ca rezultat al revizuirii și evaluării solicitărilor persoanelor – beneficiari de servicii de stare civilă.

Concomitent, proiectul urmărește racordarea unor termeni la noțiunile nou reglementate în legislația actuală, la modificările intervenite în cadrul legal existent, precum și precizarea denumirilor unor servicii de stare civilă existente.

Expunerea problemelor abordate în proiect prin prisma cadrului normativ în vigoare, argumentarea necesității de reglementare, evidențierea elementelor noi

Modificările propuse prin prezentul proiect urmăresc, pe de o parte, racordarea actului normativ la prevederile Legii nr. 181 din 25 iulie 2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, fapt ce a determinat necesitatea substituirii în tot conținutul hotărîrii a termenilor „*devizul de cheltuieli*” și „*devizul de cheltuieli și venituri*” cu noțiunea nou definită legal „*buget*”, precum și a sintagmei „*plan de finanțare*” cu noțiunea „*repartizarea bugetului*”.

Reglementările noi ale Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale reprezintă temeiul substituirii termenului „*executor primar de buget*” cu cel de „*autoritate bugetară*” de la pct. 14 al Anexei 4 al Hotărîrii supuse modificării.

Urmărind ideea racordării noțiunilor la modificările cadrului legislativ existent, prin proiect se propune substituirea termenului de „*invalidi de grupa I, II și a III-a*”, cu cel de „*persoane cu dizabilități severe, accentuate și medii*”, termen redefinit prin Legea nr. 499 din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.87-91/214 din 11.04.2014.

Pe de altă parte, abordînd politicile publice de dezvoltare și reformare a serviciilor publice, prin prisma integrării lor în cadrul strategic și operațional în domeniul diasporei și al migrației, în scopul asigurării drepturilor și libertăților cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotarele țării, proiectul urmărește completarea Anexei 4 la Hotărîrea Guvernului nr.738 din 20 iunie 2008 cu punctul 3 și cu punctul 10, avînd drept scop reglementarea posibilității de prestare a serviciilor de stare civilă, la solicitarea cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotarele țării, prin intermediul misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova acreditate în străinătate. Astfel, tipurile de servicii și modul de prestare a acestora urmează a fi stabilit normativ, realizîndu-se prin mijlocirea prestării unor servicii de către misiunile diplomatice.

Un alt scop al modificărilor propuse urmărește precizarea denumirilor unor servicii, precum și reglementarea unor servicii noi ce urmează a fi prestate de către Serviciul Stare Civilă și oficiile stare civilă.

Astfel, serviciile de eliberare a duplicatului certificatului de stare civilă și a extrasului de pe actul de stare civilă (pozițiile 14 și 15 ale anexei 1, pozițiile 32-33 ale anexei 1 a

Nomenclatorul actual de servicii) sunt incluse în serviciul „Certificarea faptului de stare civilă supus înregistrării de stat, cu eliberarea duplicatului certificatului, extrasului de pe actul de stare civilă sau a certificatului eliberat ca rezultat al modificării actului de stare civilă”. Denumirea precizată are drept scop reflectarea tuturor tipurilor de documente tipizate de strictă evidență, eliberate în temeiul unui act de stare civilă înregistrat anterior în registrele de stare civilă, în dependență de statutul civil al titularului actului (persoană în viață sau decedată), de modificările intervenite în conținutul actului de stare civilă, precum și de statutul actului propriu-zis (act valabil, anulat), acestea determinând eliberarea după caz a duplicatului certificatului, a extrasului de pe actul de stare civilă sau a unui nou certificat de stare civilă. Tipurile de documente eliberate corespund scopului de a proba înregistrarea de stat a unui fapt de stare civilă în conformitate cu art. 12 al Legii nr. 100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, iar condițiile de eliberare a tipurilor menționate de documente de stare civilă este stabilit normativ (prin Legea privind actele de stare civilă, precum și prin Instrucțiunea nr. 4 din 21 ianuarie 2004 cu privire la modul de înregistrare a actelor de stare civilă, publicată în Monitorul Oficial nr. 59-61 din 15.04.2005, art. 155).

În conformitate cu prevederile art. 4 alin. (3) și (4) al Legii privind actele de stare civilă „*Organele de stare civilă asigură înregistrarea următoarelor acte de stare civilă: de naștere, de căsătorie, de desfacere a căsătoriei (de divorț), de schimbare a numelui și/sau a prenumelui, de deces. Ca urmare a înregistrării se întocmește actul respectiv de stare civilă, în baza căruia se eliberează certificatul de stare civilă.*”

În conformitate cu prevederile art. 8 al Legii privind actele de stare civilă „În caz de deteriorare sau pierdere a certificatului de stare civilă, oficiul stare civilă sau Arhiva registrelor, identificînd actul de stare civilă respectiv, eliberează un nou certificat cu inscripția „Duplicat”. Totodată în cazurile prevăzute de legea menționată, precum și la cerere se pot elibera și extrase de pe actele de stare civilă respective.

Normele legale ale Legii privind actele de stare civilă impun asigurarea persoanelor cu documente de stare civilă la întocmirea curentă a actului de stare civilă, prin emiterea unui certificat primar pe numele titularului actului, pentru a proba că a avut loc înregistrarea de stat a unui fapt de stare civilă. Orice eliberare repetată a unor documente de stare civilă cu privire la un fapt de stare civilă deja înregistrat, poate avea loc, în condițiile legii și doar la cererea unei persoane, acțiune calificată drept prestarea unui serviciu public de către organul de stare civilă, modul și condițiile de prestare a serviciilor, fiind prestabilite normativ.

În acest sens, este de menționat că totalitatea cheltuielilor suportate de către Serviciul Stare Civilă, inclusiv retribuirea salarială a muncii și buna funcționare a organelor de stare civilă, este acoperită din contul serviciilor prestate contra plată.

Dinamica prestării serviciilor de stare civilă este prezentată mai jos:

Structura serviciilor prestate de către Serviciul Stare Civila

	2010		2011		2012		2013		2014		2015, 11 luni	
	cantitatea	%	cantitatea	%	cantitatea	%	cantitatea	%	cantitatea	%	cantitatea	%
Servicii prestate gratuite	291 085	33,5 %	319 420	37,1 %	325 595	44,3 %	335 411	46,0 %	279 368	46,6 %	300 849	43,3 %
Servicii contra	576 832	66,5 %	541 900	62,9 %	409 870	55,7 %	393 892	54,0 %	319 928	53,4 %	393 220	56,7 %

plata												
TOT	867	100,	861	100,	735	100,	729	100,	599	100,	694	100,
AL	917	0%	320	0%	465	0%	303	0%	296	0%	069	0%

Structura cheltuielilor suportate de către Serviciul Stare Civila

<i>mii lei</i>	2012		2013		2014		2015, 11 luni	
Cheltuieli de personal	25359,1	62%	29641,6	63%	30019	65%	32056,1	69%
Cheltuieli curente	14742	36%	12698,4	27%	11869,2	26%	13321,5	29%
Cheltuieli capitale	577,5	1%	4340,3	9%	4156,8	9%	1142,6	2%
total	40678,6		46680,3		46045		46520,2	

Numărul serviciilor acordate cu scutiri la achitarea tarifelor

	2010	2011	2012	2013	2014	2015, 11 luni
Numărul serviciilor acordate cu scutire de 50% din tarif	140	261	396	464	155	353
Numărul serviciilor acordate cu scutire de 100% din tarif	13768	17183	22292	38534	43492	34022
total	13908	17444	22688	38998	43647	34375
Ponderele serviciilor acordate cu scutire de la plata tarifului din numarul total de servicii acordate	1,6%	2,0%	3,1%	5,3%	7,3%	5,0%

Fiind exclusă imperativitatea asigurării *ex officio* a documentelor de stare civilă solicitate repetat, în scopul probării înregistrării actelor de stare civilă, dar și pentru eliberarea altor tipuri de documente care urmează să ateste statutul juridic al unei persoane, prestarea unor astfel de servicii nu poate avea loc gratuit, decât în cazurile prevăzute de lege, fapt pentru care au fost excluse din categoria serviciilor gratuite, unele poziții din Nomenclatorul serviciilor prestate de Serviciul Stare Civilă (pozițiile 1-5, 9 ale anexei 1; pozițiile 13, 20-22 ale anexei 2 a Hotărârii Guvernului nr. 738 din 20 iunie 2008).

Modificările aduse Anexei 3 a Hotărârii Guvernului nr. 738 din 20 iunie 2008 își propun să facă unele precizări în vederea excluderii oricăror interpretări subiective cu privire la aplicarea scutirilor reglementate: statutul copiilor unei persoane care poate beneficia de anumite scutiri (existența a 3 minori la momentul solicitării prestării serviciului), apartenența la Republica Moldova a beneficiarului de scutiri, statutul de pensionar pentru limită de vîrstă, proiectul instituind posibilitatea aplicării scutirii respective și pentru persoane vîrstnice de 57 de ani

(pentru femei) și 62 de ani (pentru bărbați), fapt care permite și scutirea persoanelor ce nu pot proba (cu legitimație corespunzătoare) statutul de pensionar pentru limită de vârstă. Situația vizează în special locuitorii din stînga Nistrului care din anumite motive nu dețin legitimațiile de pensionari.

Acțiunea respectivă nu are repercusiuni negative asupra societății, întrucît implică suportarea unor costuri minime de către cetățeni pentru prestarea serviciilor publice și nu se răsfrînge asupra acțiunilor de asigurare primară a actelor de stare civilă, înregistrarea obligatorie a faptelor obiective (naștere, deces) rămîne a fi un serviciu prin definiție gratuit, scutit inclusiv de taxa de stat; înregistrarea căsătoriei, divorțului, schimbării numelui da familie și sau prenumelui implicînd doar achitarea taxei de stat. În principiu, prestarea serviciilor de stare civilă contra plată vizează prestarea serviciilor speciale de înregistrare a căsătoriilor, eliberarea diverselor tipuri de documente, elaborate în scopul realizării unor libertăți adiționale cetățenești, precum și urgentarea prestării serviciilor.

Totodată este de remarcat faptul că, în sprijinul unor anumite categorii de populație, rămîn instituite scutiri la plata serviciilor contraplată, lista categoriilor de beneficiari de scutiri fiind extinsă prin prezentul proiect. În ultimii patru ani de activitate a Serviciului Stare Civilă, au fost prestate gratuit, în mediu, aproximativ 45% din numărul total de servicii, ponderea serviciilor menținîndu-se pe orizontală și constituind o majorare față de cifrele respective înregistrate în anii 2009-2011 (în mediu 35 % de servicii gratuite din numărul total de servicii). Iar ponderea serviciilor prestate cu acordarea scutirilor raportat la numărul total de servicii prestate, a crescut de 4ori în ultimii doi ani față de cifrele corespunzătoare înregistrate în anul 2010.

Este important de menționat, că, anterior, au fost propuse diverse inițiative legislative cu privire la scutirea de plată la prestarea serviciilor de stare civilă, reglementate în diferite perioade de timp, inclusiv în contextul unor acțiuni guvernamentale de asigurare cu acte de identitate a populației de etnie romă (Hotărîrea Guvernului nr. 497 din 06.07.2012 privind acordarea unor scutiri la plata serviciilor de stare civilă), de preschimbare a pașapoartelor de tip sovietic în acte de identitate din Sistemul național de pașapoarte (Hotărîrea Guvernului nr. 275 din 16 aprilie 2014 privind acordarea unor scutiri la serviciile de stare civilă prestate contra plată) sau de acordare a sprijinului unor persoane aflate în dificultate (vizînd persoanele fizice domiciliat în localitățile Republicii Moldova afectate de inundații în vara anului 2010, Hotărîrea Guvernului nr. 671 din 30 iulie 2010 privind acordarea unor scutiri la serviciile de stare civilă prestate contra plată).

Celeritatea raporturilor civile, dimensiunea migrației și liberei circulații în dezvoltarea economico-socială a statului, determină necesitatea punerii la dispoziția cetățeanului a unor posibilități de urgentare a prestării serviciilor publice, fapt pentru care prezentul proiect își propune instituirea unor noi termene de prestare a serviciilor în regim de urgență – 3 zile și 7 zile lucrătoare pentru serviciile de certificare a faptelor de stare civilă și a statutului juridic al persoanei, precum și 6 ore la examinare de către oficiul stare civilă a cererii de schimbare a numelui de familie și/sau prenumelui (cu constituirea dosarului respectiv și emiterea deciziei corespunzătoare) în acest sens, sunt modificate Anexa 1 și Anexa 2 la hotărîrea Guvernului supusă modificării.

Totodată proiectul exclude posibilitatea acordării asistenței cercetătorilor din instituțiile științifice de a studia registrele actelor de stare civilă, din cauza restricțiilor legale la utilizarea registrelor actelor de stare civilă pentru o perioadă de 100 de ani de la emiterea actelor respective (restricții prevăzute de art. 36 al Legii nr. 880-XII din 22 ianuarie 1992 privind Fondul arhivistic), precum și datorită garanțiilor de asigurare a confidențialității datelor cu caracter personal din registrele de stare civilă, acestea fiind asigurate și de prevederile Legii nr. 133 din 08 iulie 2011 (cu unele excepții legale) și ale Legii privind actele de stare civilă.

Proiectul reglementează noi servicii de stare civilă, instituite fie întru asigurarea executării unor norme legale (pozițiile 13¹, 14 ale anexei 1 la Hotărîrea de Guvern nr. 738 din 20 iunie 2008; pozițiile 25², 27¹, 28¹, 28², 47¹ ale anexei 2 la Hotărîrea Guvernului menționată), fie în scopul exercitării unor libertăți și drepturi ale persoanelor (pozițiile 15, 17²-17⁵, 36 ale anexei 1;

pozițiile 41¹, 42¹, 58 ale anexei 2 a Hotărîrii menționate).

Instituirea serviciilor noi impune și modificarea anexei 5 a Hotărîrii de Guvern nr. 738 din 20 iunie 2008 (tabelul 1 și 2), prin includerea normelor de timp necesare prestării serviciilor nou reglementate.

Este de precizat că prezentul proiect își propune lărgirea categoriei persoanelor care beneficiază de scutiri la prestarea serviciilor contra plată. În acest sens, fiind incluse următoarele categorii de persoane:

- persoane lipsite de documente de stare civilă pe numele său și al copiilor minori, ca rezultat al producerii calamităților naturale;

- studenți, cetățeni ai Republicii Moldova, reîntorși de la studii din străinătate pentru obținerea documentelor necesare eliberării actelor de identitate – în cuantum de 50% din costul total al serviciilor prevăzute la punctele 14, 23 lit. b), 25, 28 a Anexei 1 și punctele 28, 32, 39, 54 a Anexei 2 (implicînd servicii de bază ce au ca scop obținerea documentelor necesare eliberării actelor de identitate și modificarea actelor de stare civilă interesate în acest sens);

- cetățeni reîntorși de peste hotare: victime ale traficului de ființe umane, copii neînsoțiți, migranți aflați în dificultate (migranți – cetățeni ai Republicii Moldova reîntorși de peste hotare și înregistrați la agențiile teritoriale de ocupare a forței de muncă), implicînd aceleași servicii de bază ce au ca scop obținerea documentelor necesare eliberării actelor de identitate și modificarea actelor de stare civilă interesate în acest sens.

Ultimele două categorii de persoane au fost propuse întru realizarea unor politici publice, prevăzute în Planul de acțiuni pentru anii 2014-2016 privind susținerea reintegrării cetățenilor reîntorși de peste hotare, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 339 din 20 mai 2014, acțiuni de implementare a Strategiei naționale în domeniul migrației și azilului (2011-2020), aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 1009 din 26 decembrie 2011.

Fundamentarea economico-financiară

Urmare a modificării termenilor și tarifelor, în cazul păstrării numărului anual actual al solicitanților de servicii contra plată, veniturile colectate ale Serviciului Stare civilă vor crește cu aproximativ 5 milioane lei pe an.

Mijloacele financiare acumulate urmează a fi utilizate în scopul majorării cheltuielilor de personal prevăzute de actele normative în vigoare, cît și de proiectele aflate în examinare (majorarea statelor de personal, întru asigurarea eficientă a activității autorității).

De asemenea implementarea prezentului proiect de lege implică necesitatea achiziționării unor noi formulare tipizate, cheltuielile financiare fiind acoperite din bugetul de stat, componenta mijloace speciale ale Serviciului Stare Civilă.

Modul de încorporare în sistemul actelor normative în vigoare

Proiectul legii privind modificarea și completarea unor acte legislative atrage după sine aprobarea unor Reguli de prestare a serviciilor de stare civilă prin intermediul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare acreditate în străinătate.

Respectarea transparenței în procesul decizional

Proiectul Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative a fost plasat pe paginile web ale Ministerului Justiției, (compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*), Serviciului Stare Civilă (compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Consultarea publică*) și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md.

Viceministru

Nicolae EȘANU